

B A J A

vegyes tartalmu hetilap.

Megjelen minden vasárnap.

Előfizetési árak

Egész évre . . . 5 frt — kr.
Fél „ . . . 2 frt 50 kr.
Negyed „ . . . 1 frt 25 kr.
Tanítóknak egy évre 3 frt — kr.

Hirdetések

a legutányosabban számítottak.

Szerkesztőség

hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők:
Szent-Antal utca 208. sz. a.
A SZERKESZTŐHÖZ.

Az előfizetési pénzek és hirdetési díjak Nánay Lajos könyvnyomdájába küldendők.

Baja, 1881. július 23.

A „Baja“ e hó 17-én kelt számában megjelent vezércikk a városi árvaszék és gyámi pénztár működése eredménye felett általánosságban szólva, azokról nem épen elismerőleg nyilatkozik, sőt a végeredményre való vonatkozásban az árvaszéket semmittevéssel vádolja*, a pénztári állapotot pedig sötét, vészthozó színben tünteti fel.

Én, mint az árvaszék egyik szerény munkása, nem érzem ugyan magamat hivatva az árvaszék ülnökeinek feldicsőítésére; abban a helyzetben sem vagyok, hogy vitatnám a dolgok kitérő rendjét, mégis lehetlen, hogy szó nélkül hagyjam, a cikk egyes nyomatékos kifejezéseit, mert szerintem a kételemek elosztása első lépés az ügy javulásához és mert a helyzet felderítéséhez a közönségnek is joga van.

Igaz, hogy a miként az ország legtöbb árvaahatósága nem ment a hibától, ugy nálunk is vannak hibák; de ezen hibák számai évtizedek előtti időre nyulnak vissza, ezek rendezése jó és egészséges reformoktól, úgy a hatósági személyzet kitérő munkásságától függ.

És e tekintetben nem jogos a panaszi; az árvaszék tagjaitól nem tagadható meg a képesség és munkásság s én hiszem, hogy idővel siker fogja koronázni a becsületes tevékenységet.

Az érintett cikkben nehezményképpen az van felhozva, hogy oly apparatus mellett nem volna szabad hátraléknak maradni és hasonlatosság okáért a helybeli járásbírósgot hozza fel, hol szerinte egy egy bírora 5000 számon felül jut.

Hogy hátraléknak nem szabad maradni, az bizonyos; de itt — előre bocsátva azt, miszerint kitérő qualificatióval rendelkező bíránk kitérő, ernyedetlen munkásság folytán a bíróságot megérdemelt jó hirre emelték — két körülményt kell figyelembe venni.

Egyik az, hogy 5000 számnak fele csak pusztá számnak marad s hogy míg a bírák munkálata, a felek jogtudó képvisellete mellett felette könnyítve van: addig az árvaszéki ülnök rendszerint közvetlenül a felekkel tartja, legtöbbször bonyodalmas hagyatéki vagy számadási ügyben tárgyalásait, a melyeknél a jogban járatanok által tetemesen meg van nehezítve a helyzet.

A másik pedig az, hogy köztudomás szerint az árvaszék, egyik ülnök leköszönése folytán, majd 3 hóig kiegészítetlenül maradt.

A hátralék tehát a jelzett körülménynek tulajdonítandó.

A mi a pénztári állapotot illeti, egyet-étek cikkirő ural abban, hogy vezetettnek oly követelések, a melyek behajthatatlanok, a melyekhez okmányok, körvények nincsenek, de ezek már az 1875-iki liquidatióból ismeretesek; egyet-értek abban is, hogy az árva vagyonának nem lévén szabad elvesznie, a tőkék és kamatainak biztosítása eszközözendő lett volna, de a biztosítatlan maradt követelések tekintetéből felmerült könnyelműségek az 50-es évekre vezetendők

vissza; végül elismerem, hogy a felügyelet a legnagyobb pedanteriával gyakorlandó, de hogy a multak hibái, gyarlóságai miatt a jóakarát, erélyes peres behajtási vagy ellenőrzési gyakorlat hajótörést szenvedtek: annak a mostani árvaszék egyáltalán nem oka; mert, hogy a könnyelmű eljárás nem folytattatik, a kimutatás igazolja, a mely szerint magán feleknek kölesön egyáltalán nem adatott. És tulajdonkép a most elosorolt körülmények készítettek arra, hogy szokásom ellenére, a nyílt térre lépjek; de ezt, mint fentebb megjegyzem, azon feltevésből indulva teszem, hogy a kételemek némi tekintetben elosztattassanak s hogy eszmecsere utján, könnyebb a baj orvoslátat meg tudni, illetőleg megtudva a baj valódi okát, a kór állapotot; az orvoslát is könnyebb hatásosabban eszközölni.

De még sem oly sötét, oly vészes az állapot; mert habár a követelések biztosításánál és behajtásánál felületesség tapasztaltatott is, a roppant hátralék nem ezen körülménynek tulajdonítandó.

Szerintem tetemes hátraléki követelés a multban vezetett hibás, hiányos könyvelésben is fekszik, mely távolról nézve, a számat, a mennyiséget nagytítja, de valójában s közelről szemlélve, a nagy mennyiség elenyészik.

Igy, hogy többet ne emlitsék, az árvatárnak Rudits Máté ellen volt 8777 frt tőke és kamatkövetése; ebből befolyt 5912 frt, a megmaradt összeg és kamatai mintegy 4-5 ezer frt mint hátralék vezettek, holott — a mint ezt bárki is a bírósági irattárban megtekintheti, a 8777 frtban 3000 frt váltó kétszer fordul elő, a könyvekben egyszer mint kiadott kölesön s másszor mint „betáblázott“ összeg lett az 50-es években bejegyezve.

Vannak azután kamattalan tőkék, olyanok t. i. a melyek kamatait a szülő vagy gyám élvezi s mégis a kamatok, a hátralék rovására, évről-évre vezetvők.

Az ilyen összegek nem létezőknek tekintendők s leírásuk cél- és szükség-szerűsége kétségtelen ép ugy, mint azon tételek, a melyek behajthatatlansága nyilvánvaló tény.

Mint a fentebbi cikkben olvasom, a közg. bizottság javaslatot fogna a közgyűléshez beadni, hogy az árwapénztár liquidatiója keresztül vitessék és ezt egy honortálandó egyen venni eszközölsébe.

Én e liquidatiót, legalább tervezett alakjában nem lennék hajlandó elfogadni, nem pedig azért, mert már az 1875. évi liquidatio sem vezetett a kívánt eredményhez s mert miként cikkirő ur is helyesen jegyzi meg, a hiányosságok kipuhatolását és leirandó tételek megállapítását, leghivatászerűbben maga az árvaszék eszközölné.

A törvény értelmében, az árvaszék köteles amugy is a pénztári állapot időszakonkénti megvizsgálását megtejni; sőt ügyészi jelentés folytán már több tétel lett az árvaszék részéről behatóan megvizsgálva, s ha a mi felett nem kételekem, a vizsgálatok esetről esetre, tételről-tételre, ez után is folytattatnak s a mi szintén fő, a hátralékok végrehajtása a mi ez idő szerint lehet erélylyel folyik — keresztül vitetnek: egy a helytelen állapot, a leirandó tételek

leírása mellett megszűnik, a jövőben, a törvény által előirt könyvelés tiszta tükröként fogja az árva vagyonát visszatükrözni és a város nem jó azon helyzetbe, hogy szavatosságikötelmeknél fogva, reá terhek háromoljanak.

Barasics József.

Echo a válaszra.

Telhat mégis megtörtént az, amit sejteni csak félig-meddig, hinni pedig kövte mertem.

Választ kaptam a „hozzászólás“-ra.

Pedig nem vártam azt, mert — bátran állithatom — „a mai ifjúság“ ez. cikk állításának egy részét érvekkel megczáfoltam, a többit pedig kétesekké tettem.

De mikor cikkemben nincs logika, nincs értelem, öszszhang, nincs semmi, az egész csak agyrém!

Legalább ezt állítja a válaszi, az a válaszi, mely akaratlanul is mosolyt csal még az elfogult olvasó ajkára is.

Lássuk csak, mit is akar az a válaszi?

Gorombaságokkal dúsan felfűszerezett kifejezésekkel akarja reám fogni: hogy cikkéhez hozzászólói akartam volna, ha tudtam volna; hogy cikkét nem értettem; hogy én pusztán az iparos-ifjúságot tekintem „ifjúságnak“; hogy cikkét nem bíráltam józanon és észszerűen; hogy az iparos-ifjúságot védve, azt épen számalorma gerjesztő színben tüntettem fel stb. stb.; azután beakarja bizonyítani, hogy ő cikkében nem az iparos-ifjúságról szolt; hogy a „kéj“ és „élv“ szók fogalma teljesen egy; hogy az első cikk végére biggyesztett zöngeményes felhívása helyes s annak létjoga van; végül hizeleg magának azzal, hogy eme válaszával is kimutatta a mai ifjúság romlottságát; oktadni akar, s kijelenti, hogy a cikkezést befejezte, tehát *retírá*.

Az ily hangon irt dolog válaszra ugyan nem igen érdemes, de, hogy máskor fontolja meg azt, mit válaszul adni akar — még is megteszem röviden megjegyzéseimet, követe a példaszót: „ha te úgy, hát én is úgy!“

Mindenek előtt kijelentem, hogy a válaszi daczára „hozzászólás“-om állításait most is egész sértetlenül, teljes épségükben *fontartom*, és csak a válaszi egyes pontjaira akarok replicálni, betartva annak sorrendjét.

Első helyen azt mondja Z. ur, hogy cikkéhez hozzászólói akartam, de nem tudtam; ehhez szavam nincs, mert magának hizelegni nem természetem, de hogy ez mily állítás, annak megítélésére a nyájas olvasót kérem fel. — Második helyen azt hangoztatja, hogy cikkét nem értettem: erre már van megjegyzésem, t. i. az, hogy ebben majdnem igaza van, mert egyedül csak ő állítja, hogy az *olyan nagyon* értelmesen van írva; azonban a homályos sorok között figyelmesen olvasva, vettem észre számdékát, s így szoltam hozzá.

Harmadik helyen állítja, hogy én *egyedül* az iparos-ifjúságot tekintem „ifjúságnak“, mert szavaiként: „szerintők a tanuló-ifjúság „diák“, „képezdés“ stb.“. Megjegyzésem erre: hogy ez egy józan, okos ember szájából — minőnek

válaszoló urat is szeretném tudni — *igen kötött beszéd*.

Hogy továbbá cikkét mint bíráltam, azt ő vagy nem képes, vagy nem akarja tudni megítélni.

Állítja még, hogy én az iparos-ifjúságot védeni óhajtván, azt épen „számalormát gerjesztő“ színben mutattam fel. Itt figyelmeztetnem kell válaszó urat: *Ha valamely közlemény értelmét tudni akarja, ne egyes szavak értelmét vegye, hanem vonjon párhuzamot a mondatok között, s azután tekintse az összeredményt*. Ha így tesz vala „hozzászólással“, megérti azt, s belátandja, miszerint én az iparos-ifjúsági osztályban teszek kivételt, azaz elismerem, hogy van közöttük megróható egyén, de csak csekély számban oly mértékben, mint ő tette, s hogy ezért mégis az egész osztályt megtróni: tartom megrovidító dolognak. Én igen jól szoktam érteni, amit olvasok (bármennyire állítsa is az ellenkezőt), és annak értelmét *semmi szín alatt* sem forgatom fel; — de úgy veszem észre, hogy épen Z. ur, az ki nem értette, vagy nem akarta megérteni, s nem *átalotta* azt megmásvá, — *önmagát védendő — ellenem válaszában a legnagyobbabban felhasználni*.

Az után beakarja Z. ur bizonyítani, hogy első cikkében nem értette az iparos-ifjúságot, hanem egyáltalán az egész ifjúságot. Erre „hozzászólás“-om tartalmazza a replicát.

Valamivel hátrább meg — hasonlóan a végveszélyben az utolsó mentő számalormát után nyulóhoz — egy kétértelmű szóval akar magának egy kis igazságot *szerzeni*. Szegény tatár! Azt mondja ugyanis nagy hangon, hogy a „kéj“ és „élv“ szó között nincs különbség, s így az én állításom, hogy t. i. az mérhetlen, elesik. Azonban így sem juthat zöld-ágra, — mert ha e két szó legszorosabb értelmét vesszük, megengedem, hogy valamben megegyeznek; de úgy, amint ő azokat használta: *csakugyan mérhetlen közöttük a különbség*.

Továbbá még azon pontjára is van megjegyzésem válaszában, melyben kardoskodik „zöngeményes“ felhívásának létjoga mellett. Már „hozzászólás“-omban egyszer elmondottam, és most ujolag elmondom, hogy hiába hívja ön fel azt a kis számu rosszat, melyre vádja illik, mert biz az nem olvas újsgot s így cikke csakugyan falra hányt borsó, hanem azokhoz kell fordulnunk kérésünkkel, — hogy intőzkedjenek, miszerint a jövőre még annyi rossz sem legyen az ifjúságnak — kiktől nemcsak remélhetjük, de jogosan meg is várhatjuk azt, az pedig semmi esetre sem az a megvetendő része az ifjúságnak, melyért ön az egész ifjúságot oly rossz szíben tüntette fel, kivételt pedig csak válaszában tett, mikor már az újjára koppintottak, az elsősében pedig, feltételezem, hogy szántsándékkal nem tette.

Azt is mondja a többek között Z. ur, hogy igen sajnálja, miszerint „hozzászólásomra“ válaszólnia *kellett*, mert ezal is csak ujolag kitérte a mai ifjúság romlottságát. Mit szolhat ehhez a t. olvasó? Csak azt, hogy ez állítása önhibelgés s badar beszéd, mert egy szó sem található cikkében, mi állítását igazolni látszanék.

* A jelen alkalommal megjegyzés nélkül közölök t barátomnak felszólalását, jövő számunkban majd hozzászólunk Szerk.

Azon megjegyzéséből végre, melyet „hozzászólásom” ama pontjára tesz, melyben a diurnistákról szöveg: csak azt a következtetést vonhatni le, miszerint alighanem válaszoló ur maga is találva érzi magát s azért vette azt oly zokon.

Ami válaszában többi pontjait illeti, vagy nem akarok reájk megjegyezni tenni, s az azokban foglaltakat agyon hallgatnom, vagy már hozzászólásomban nyilvánítottam azokat, tehát az ismétlést feleslegesnek tartom, mert a sorokat szaporítani nem akarom.

Legokosabb pontja czikkének az, melyben kijelenti, hogy most már retirál; — jobb is! legalább nem teszi magát méginkább nevétségessé álokoskodásával, melyből nagyon is kiérzik a „fogadás szag”!

A viszhangot azzal fejezem be, hogy „hozzászólásom” állításait ismételve egész terjedelmükben fentartottnak nyilvánítom, s én is a szives olvasóra bízom az ítélet hozatalt.

Baján, 1881. július hó 20-án.

Kalmár Rezső.

(:) **Hirdetmény.** A jelenleg uralgó rekkenő hőségben a veszett ebek ijeszítő módon szaporodnak. Ezen, a közegészségre veszélyes állapot elhárítása végett felhívatom az etbulajdonosok, hogy e beiket folyton otthon tartassák, mivel az utcán kóborló ebek nemcsak összefogatnak és kiirtatnak, hanem a tulajdonosok érzékenyen meg is büntetnek.

Baján, 1881. július 22-én.

Scheibner Gyula,
főkapitány.

* Czikköző urak beismerik, hogy baj van a társadalom azon osztályában, mit ifjuságnak szoktunk csemezni, helyes, ha a hibát, büntetést ostorozzuk, ez által szintén javítunk, de társadalmi uton is szép példával szükséges előjárni, mert a példa vonzó. Társadalmi egyesületeket kell szervezni, a fenelőköt, ha a művelődés elősegítésére alkalmasak, fentartani, ha azonban a cél elérésére garantiát nem nyújtanak, ott hagyni, megbuktatásával jó alapon újakat szervezni szükséges.

Különösen az iparos ifjuság szükségessége a már fenálló egyesületekbe bevonni, mert ha a névsorokat áttekinthetjük, biz ott az ifjuság kevés, elenyésző számmal találkozunk. K. úr e téren sokat tehet, meg van hozzá tehetsége, s különösen azon előnye, hogy maga is azon osztálynak egyik elismert szorgalmas tagja lévén, bizalmasan tekintenek e téreni felépítését. Szerk.

TÁRCZA.

NE MONDJÁTOK. . .

(CSÖKVÁRA.)

Me mondjátok, hogy nem tudok szeretni, Hisz a költő szerelme végtelen . . . Égőbb a napnál, mely lángol az égen S áthat sugarival az étheren.

Szerelmem, melytől lábzan ég a szív is, Nem érzet, nem! . . . lélek varázsa az . . . Mely enyhét ad a kín s a szenvedésnek, Mint életet virágnak a tavasz . . .

Szerelmem, mely lantom most dalra készíti, Tisztabb, mint égbe nyúló hércz hava S hübb, mint fészkehez a dalos madárka, S az Isten mosolygó anyala . . .

Lánykám, ki ifju szivem lángra gyújtád Ezred részben visznázd ez érzetem, És én, kinek reménye, ádva vagy, . . . én Imádom . . . mit átkoztam . . . életem.

— EGER. —

Gubicza Lajos.

A 93 számú percsomó.

— Egy ügyvéd-bojtár naplójából. —

Írta: DREISZIGER KÁLMÁN.

(Vége.)

II.

Egy hosszú év zajlott le az elolvasás óta, de én azért e történetet, helyesebben pert legkevésbé sem feledtem el.

Felhívás és kérelem.

— A bács-bodroghmegyei gazdasági egyesület Zomborban f. évi október hó 9., 10., 11-ik napjain t e r m é n y k i á l l i t á s t rendez, az erre vonatkozó tervet megküldött a megye minden városának és községének. — Ennélfogva felkérem mélyen tisztelt gazdaközösségünket, miszerint a kiállításon való részvételüket szeptember hó 15-ig velem tudatni sziveskedjenek. Minden tudakozásra legteljesebb készséggel intézkedni fogok.

Szabadkán, július 16.

Rácz Vilmos.

Különfélék.

— **A t. előfizetők** tisztelettel felkéretnek a netáni díj-hátralék mielőbbi szives beküldésére.

(**Latinovics Gábor** képviselő urról azon hír terjesztett, mintha súlyos betegen feküdnék Kalocsán. Tudakozásaink alapján mint biztosat közölhetjük, hogy képviselő úr igenis Kalocsán tartózkodik, de a legjobb egészségnek örvend, s csak a jövő hóban fog pihenőre vonulni valamely hazai fürdőbe. Ezzel kapcsolatosan hallottuk, hogy Gebaur Izor volt főgimnáziumi igazgató, jelenleg beréndi plébános ur fekszik betegen állítólag Siklóson. — Valószínűleg ebből származott Latinovits ur betegségének hira.

— **Gyászhr.** Szondi Mátyas kir. aljárásbíró urat sulyos családi csapás érte, édes atya, Baranyamegye legkitünőbb néptanítója f. hó 20 án rövid szenvedés után meghalt. Fogadját tisztelt barátunk a legőszintébb részvétünk kifejezését!

— **A városi tanács** azon kimutatását volt szerencsénk megtekinthetni, mely a július havi közigazgatási bizottsághoz lett benyújtva. Eltek utve attól, hogy a kimutató általános, nem személyi tevékenység feltüntetésére készült, pedig csak olyanból írható meg az egyesek szorgalma, működése, mint halljuk, nem felel meg a valóság-

Még az iroda lakója s az ügyvéd ur bojtárja voltam. — Most már ellátogattam néhány helyre is, hol elmondtam az egész pert.

Igen sokszor kirándultam a ligetbe és leheveredve az árnyas lombok tetőzött gyeppamlagon és szeretni tanultam, mert a „naplóban” el volt mondva, mint lehet szerelmi szokat tanulni a suttogó szellőtől, a csergező pataktól és a daló madaraktól, — már pedig erre nekem nagy szükségem volt, mert biz én vajmi keveset értettem az etikettehez. Hogy ezektől meg nem tanultam a szerelmi hangokat, felesleges mondanom . . .

Mint említém, egy hosszú év zajlott le azóta, tehát most oly időben, midőn minden zord és kopár, csak szél sóhajt a fákön át és pelyhedezve hull a hó, ekkor ismerkedtem meg egy igen tisztas és nem kevésé vagyonos családdal: **B o z s o k y é k k a l.**

A ház urnöve mintegy 48–50 éves, magas, sugár termettel, kissé öszülő fűrtökkel és még mindig szép arcvonásokkal bíró volt, kinek, csak ha multjáról beszélt — volt észrevehető arczán némi fájdalom kifejezés és szemében köncsep, mások úde, vagy volt. Volt a házban egy fésző bimbó is, E l l a, ki anyjához hasonló magas termet, de ellentétes, szőke selyem fűrtök, égszín, mennyországot rejtő szemekkel és rózsapiros ajkkal bír, kinek egy mosolya elegendő arra, hogy magába zárkózzon, világgá ö ö l ő keibeiben is szerelmet ébresszen maga iránt.

Ezekhez jártam én szorgosan, hol igen szivesen látták, mi nekem felelt jól esett, mert szép szót vajmi keveset hallottam.

1878. december 13-ika volt, dermesztő

nak. Ez alkalomból feljegyeztük, hogy az 1880. év II. felében beérkezett 4589 szám, volt hátralék 40, lett összesen 4629; ebből elintéztetett 4498, marad hátralék 131. — Ehhez érkezett az 1881. év I. sz. felében 4365; lett összesen 4496; elintéztetett 4255, maradt az 1881. év I. sz. felének végén vagyis június 30 án 241 szám ellintézetlen. Ha igaz az, hogy a hátraléknak kitüntetett ezen összeg nem való, hanem plane ez erre rugnának az ellintézetlen ügyek, illetve számok, egyelőre bevárjuk azon időt, mikor a való, tényleges állapot lesz előttünk, s akkor megjegyzéseinket megteszszük. Helyes, sőt szükséges, hogy személyi kimutatás készíttessék, mert mint halljuk, a legközelebbi közgyűlésen indítvány tétetik egy vizsgáló bizottság kiküldetésére.

— **A Duna áldozata.** A dunagőzhajó társaság állomásának egyik szolgálója — Király nevű — kedden délen alvásból fölébredve azon áttizzadtan a Duna hullámaiba veté magát, hol lehülni remélt; nemsokára azonban az állomási hajó végén levő vizförgőben nyomtalanul eltűnt. — Nagyon valószínű, hogy Királyt — ki jó úszó volt, — s az említett veszélyes vizförgőt többször megúsza, — szélhűdés érte.

— **A bajai 1848–49. honvéd-egylet** f. hó 20 án tartott sorjáratka alkalmával első nyert számnak 236, másodiknak 1185 huzatott ki.

— **Vásári hírek.** F ü t y ú Ferencz 11 éves topolyai illetőségű gyermek subalopón éretven, elfogatott s a rendőrséghez kísértetett, hol azt állította, miszerint egy ismeretlen zsidó hozta magával a vásárra azon célból, hogy annak lopjon. A legerélyesebb nyomozás mellett sem lehetett a zsidót megtalálni, s a kis vádolt, miután igazoló iratai nem voltak, illetőségi helyére tolonczoltatott. — Z s i g a István kúai illetőségű tamburás cigány ellen zsebelés miatt emeltetett ugyanakkor panasz, azonban a zsebelés gyümölcse egy tárcza 58 frttal nem sokáig volt Zsigánál, mert káros által észre vétetven üldöztetett s elfogatott. Futásközben hajtotta el magától a pénztárczát. — É g ö k o c s i. A jbiróság előtti edényesek a vásár utáni kedden, edényeiket egy kocsin csomagolták, s hogy a bőgrében kár ne essék, polyva és szalma közé helyezték. Mikor már indulásra készen voltak, a kocsin lángra borult, bizonyára gondatlanságból gyulladt

hideggel, midőn ismét Bozsokyéknál voltam és előhoztam a 93. számú percsomót s azt naplóból felolvasám.

Bozsokyné oly különös élvel hallgatta azt, hogy az meglepő volt. Olykor egy-egy fohászt is hallatott, majd egyszer ezt mondá: „Látja Gyulay ur, ilyenek az ifjak, — egymást vonják az örvénybe, honnan szabadulniok lehetetlen: megintatják egymás becsületét azért — hogy tulsapongó szerelmi vágyaiknak eleget tegyenek”. Ella kérdő tekintetet vetett anyjára, mintha csak ismerte volna a szerepióket, — pedig aligha, mert azok, lehet már rég a sir lakói.

Felolvasásom befejeztével így szólott hozzám Bozsokyné: „Nagyon jól ismertem Szentessyt és nejét, ők mindketten jó barátim voltak s így nem kevésé vagyok beavatott életökbe, azért majd én is elmondok egyes kiegészítő részleteket, hogy a napló teljes legyen”. — Örvendve kértem erre, mert biztos tudomás vélttem nyerni a nő hallgatag elismeréséről a válóperben, a Géza nevű fiu eredetéről stb.

Különösen arra voltam kíváncsi, hogy vajjon élnek e a peres felek, békések-e ők, kik szerették egymást és mégis ellenmüködtek?

Egy sóhaj kélt ajkán, azután a következőket mondta: „Az ő életök valóságos regényt képez, mert az teljes bonyodalmu és szaoatos végkifejletű. — Most pedig a kegyed által elmondottakhoz a következőket teszem: Irma és Béla ritka szerelemmel viseltettek egymás irányában, — azonban egyszerre 1852. évben, tehát egybekelésük után három évre Szentessy hűlen kezdett lenni és nejevel nem sokat törődött.

Volt nagy lóvás-futás, míg a lovakat kifogták s a közeli kútról hordott vízzel a tüzet eloltották. Pár edényen kívül nem esett. — **A p a n o r a m a** is, valószínűleg a meggyult kocsiól megrémült, mert majdnem háromheti kintornálás után összeszedte a sátorfát s utnak indult. — Különösen felkérjük a rendőrhatalóságot, hogy az ily nagy zajjal-lármával járó vándortanyának ideiglenes letelepítésére mások ne a bíróság épületénél adjon helyet. — **B i c s k á z á s** a b i k i t y i u t o n. Néhány szabadkai kocsi tartott a bajai vásárra, az atyafiak derekasan bekefélték, s az úton összevettek. Mikor a bot e törött, bicskára mentek, míg a legvittebb szurkálót társai leverték. B i k i t y e n a c s e n d b i z t o s n a l p a n a z t e m e l t m i n d k é t f é l, s az egyike vittezt a csendbiztos jbiróságához kísérte. A megsúrt agyon súlyos sértést szenvedett s kocsin Szabadkára szállítottatott.

— **A bajai polgári lövöldében** f. hó 10-én 550 törtent 265 egységgel. Ezek között volt 1 szeg, 3 négyes, 27 hármas, 60 kettős, 47 egyes löv. Szeget lött Eckert István. Négyeseket löttek: Eckert István 1, Klenántz János 1, Stern Lipót 1. Hármásokat löttek: Eckert István 10, Cserba Ferenc 8, Stern Lipót 3, Klenántz János 2, Szutryé Lipót 2, Koller Hugo 1, Lemberger Ernő 1.

— **Emberölés.** F. évi július hó 23-áról Borsdó közég előjárósága azon jelentést tette, hogy Popellár József bajai illetőségű téglás a Telecska pusztán állítólag agyonütötte, mit következtet arról a közégi orvos, hogy a hullán külérőszak jelei mutatkoznak. A vizsgálót majd kifogja deríteni, emberölés történt e?

— **Terménykiállítás Zomborban** 1881. október hó 9. 10. 11-ik napjain, rendezi a bács-bodroghmegyei gazdasági egyesület. I. A kiállítás tervezete. A kiállítás felosztatik 2 főcsoportra, u. m. a gabonaművek, konyhakerti és kereskedelmi növények és szőlő, gyümölcs s borászati termények csoportjára. Az első csoportban felvették mindenemű gabona, konyha vagy kereskedelmi növény, u. m. buza, rozs, árpa, zab, repce, köles, lencse, dohány, mák, indigo, len, kender, mohar, búkköny, lóhermag stb. magvak. Kiállíthat minden megyebeli gazda a megye területén termelt javat. Kiállítandó: a gabonaművekből: legalább 2 kiló (üveg edényben vagy zacskóban), a kalászos növényekből legalább fél kilo menyenyiségű kalászcsozor is beklendő: a kereskedelmi növényekből legalább 50 kilo; takarmány magvakból 2 kilo, gumós és gyökőnövényekből 5 kilo. A gabonaművek kiállításá csak akkor tarthat igényt díjazásra, ha a kiállított

Ez időtől kezdődött a viszálykodás, mi azelőtt teljesen ismeretlen volt előttök, mert boldogan éltek és eme boldogságuk tulszárnyalta mindama képzelt boldogságot, melyet az egybekelés előtt hittek, — de különben kelle s van-e nagyobb boldogság annál, midőn lángoló szeretik egymást a házassátság? . . . Nincs! Oh nincs! Mert a kölcsönös szerelem mindent, a bánatot, és keservet feledtet, hanem a jelen boldogságába tereli az illetőket, hogy elmondhassák azt hogy nem képzelt boldogság övezi őket.

Igy voltak ők is. Szerelmök és boldogságuk határtalan volt s így nagyon természetesen meg volt közöttök a bizalom is, mi arra vezérlé őket, hogy naplóikat felolvasák egymásnak s azt felcserélték. „Innen tehát a napló felcserélése.”

Rövid szünetet tartott itt Bozsokiné, mely idő alatt én Ellát néztem, kinek szeméből lóvelő sugarak elhatoltak kebelem mélyére, hogy felgyujtsák a szikrát, mely tán soh'sem éledt volna fel: a szerelmem szikráját.

Mintegy öt-hat percz mulva ismét folytatá beszédét a nő, de már kissé reszkető hangon: „Ezután sokszor egymásnak szemrehányást tettek kalandos ifjuságukért, de mellözve azonban minden haragvóságot.

Négy évvel a házasság után Irmát számtalanszor találta sirva lakásában, s ha kérdem indokát, csak e rövid szokat mondotta: „Hűtlen lett!” A kezes mérgeként ö ő tényező vegyült, mely romba dönti a legnagyobb boldogságot és mintegy önhervadást idéz elő azért, hogy az illető megcsalotat mi hamarabb kerüljön a hantok alá, hol megszünnek fájdalmai.

gabonaművekből legalább 10 méter mázsa van tartalék készletben. A bíráltnál figyelembe jönnek: a gabonaműveknél faj, suly, szín, tapiutát összehasonlítás a kalász és mag között, tengerinél azonkívül a cső nagysága, benőttsége, a szemek alakulása, érési ideje; a konyhakerti növényeknél: faj, suly, magtisztaság; a kereskedelmiéknél: suly, szín, faj, magtisztaság; takarmány magvaknál ugyanaz. Gyök- és gumós növényeknél a nagyság, íz, suly, szín, faj stb. — D i j a k. Minden osztálynál (gabona, konyha növények, kereskedelmi magvak, takarmány magvak) 1—1 első díj 3 db arannyal, továbbá 2—2 második díj 1 arannyal, ezen kívül minden díjjal a megfelelő okmány jár. Harmadik díjjal minden osztálynál 10—10 dicsérő oklevél adatik ki.

A második kiállítási csoport szőlő, gyümölcs és borok. Kiállítható minden a megyében termelt fehér, veres, siller bor és aszu, úrmós, mindenféle pálinka, borszesz és eczet. Továbbá mindenféle gyümölcsök. Kiállítandó: a borokból minden neműből két literes palackkal, pálinka, borszesz és ecetből 1 liter; gyümölcsökből nemeként legalább két darab. — A bíráltnál figyelembe jönnek: a boroknál a kor, zamát, szín; szeszeknél a szesz tartalom százaléka s a tömeg hamisítatlan volta; eczetnél a jóság, szín és tisztaság. Gyümölcsöknél: faj, nagyság, zamát, külső kinézés, elállási kor, kiviteli képesség. — Díjak: Első foku a diszokmány, második dicsérő; az elsőből 3, az utóbbiból minden osztálynál (szőlő, bor, borszesz, eczet) adatik ki. Minden tárgy kellő megnevezési tabelláskával látandó el. Bejelentési határidő f. év szeptember 1-je. Tárgyak beküldési határideje szeptember hó 15, a midőn azoknak helyszínén kell lenniök. Térdij nem fizetetik. Bejelentések Szabadkára az egyesület titkárához czimezve küldendők; a kiállítandó tárgyak pedig Zomborba a „Kiállítási bizottság” czime alatt.

Leghosszabb czíme jelenleg a medina-coeli herczegnek van Spanyolországban. Igy hangzik: Ferdinandes de Cordova, Ponée de Leon, benavidesi, carvajali, cerdei, medina-coeli, alkalai, caminai, cardonai, ferasi és mantestebani herczeg, alkalai, alamedai, altonai, comaresi, deniai, malagoni, mouteibau las neivasi, pullarsi, riegei, tarifai, villafrañcai és villarcai marquis, avitanai, ampurisai, buniclái, castelári, countainai, medellunai, moiaresai, osonai, radesit riscoli, santai, gaclai, valenzai, balladoresti, és villalonzoí gróf, basi, cabrai és villamari vicomte. Különbben nátnuk is voltak szépséges hosszú czimek. Peldau: Kaiser-königlicher altgemeiner Militär-Appellations- und Criminal-

Igy mulott az idő, több boldogtalanság mint boldogsággal, pedig Irma oly hűn szerető nő volt, minő aligha van sok a nap ege alatt, mert az észlelt hűtlenségek következtében sem mutatott haragvó arcot férjének, hanem mosolygott, bár e mosolyok mérges gyilokként hatottak ifju keblére.

E szónak egy könyvesp rezdült meg szemében, majd sirni kezdett szivrenditőben. Ella szintén sirt, s hogy ezt palástolja a szomszédos terembe ment, de onnan is kihallatszott fájdalmas zokogása, mi annyira hatott reám, hogy én is könyezni kezdtem. Később vigasztalni kezdém, s Bozsokinét meg a folytatásra is kértem.

„1854. évben már azt kelle hallania Irmának, — folytatá könyvtelt szemekkel a nő — hogy férjének tiltott szerelemből egy Géza nevű gyermeke van. Ez aztán végkép elkieseríté őt. Ekkor kezdődött még csak a valódi boldogtalansága és tartott egész addig, mig nem 1860. évben megszűnt élni a férj, hogy véget vessen a nő fájdalmainak.”

— Csak a napló felcserélésével tudok többet, — mondám magamban, — a többit már a perből is tudtam, — ezért kérdést tettem arra, hogy vajjon ki volt a csábító nő?

Erre a nő mintegy önmagával küzködőleg ezeket felelé:

„E nő Pálffy Józsa volt, kit titkon hoztatott el Szentessy és átadott egy gazdasztjánék, kinek neve Bergstein Gyula volt. Pálffy Józsnak volt törvénytelen gyermeke a Géza, ki hogy merre van, nem tudom!”

Összerokadtam e szavakra; mert e nő anyám, Bergstein Gyula, ki nevét később Gyulayra magyaritá spám volt s én pedig Géza, a tiltott szerelem gyermeke.

Obergerichts-Einreichung-Protokolls-Direktions-Adjunkt-Stellvertreter-Concipist. — Ez körülbelül ugy hangzik, mint ezen magyar czím: Magyar királyi tiszteletbeli ideiglenes al-segéd-fogalmazó gyakornoki helyettes jelölt.

— **Beküldetett** Mach H. és társa budapesti könyvkiadó czég álta! kiadott Nana leánya, párizsi erkölesregény, irták Sirven Alfred és Leverdier H. Ezen regény folytatását képezi Zola Emil nagyírt regényének, mely Nana a czím alatt elragadta a francia közönséget.

— **A „Képes Családi Lapok”** 41. száma — Meher Vilmos kiadásában — igen változatos tartalommal jelent meg. Ára egy üzetnek 15 kr.

— **Egy jó házból** való fiatal ember ajánlkozik helyben ugymint vidékre irodai vagy gazdasági szolgálatra; az illető három nyelvet beszél, u. m: magyarul, németül és szerbül. Bővebb értesítéssel szolgál e lapok kiadó hivatala.

— **Ájánlkozás.** Egy kitünő oklevéllel bíró tanító, ki a zenében is jártas, — órák adására ajánlkozik. Ajánlatok e lap kiadó-hivatalába „Tanító” czimen küldendők.

Üzleti tudósítás.

Baján, 1881. július 23-án	
Buza	10.90
Bab.	5.50
Zab	5.50
Árpa.	5.50
Rozs.	7.80
Köles	5.—
Kukoricza	5.60

Az árak 100 kilogr. után.

Az első c. s. kir.

DUNA GŐZHAJÓZÁSI TÁRSULAT

Pósta- és személyszállító hajóinak

MENETRENDJE.

Pósta-hajómenetek:

Bajáról Budapestre: naponként szombat kivételével reg. 4 és fél órakor.

Bajáról Galacra hétlón, csütörtökön és szombaton reggeli 6 órakor.

Személyszállítóhajómenetek:

Bajáról Budapestre: naponként d. u. 4^{1/2} órakor

Bajáról Mohacsra: esti 8

Később ezeket mondám a zokogó Bozsokynéhoz:

„Nagyságod én vagyok a Bergstein — most már Gyulay Géza, a tiltott szerelem gyermeke

A nő arcán örömsugárzott szavaim után és tulboldogan így felelt nekem, Géza én téged szeretlek; — tudd meg, hogy én vagyok Szentessy Béláné, ki férjem halála után, 1861. évben léptem házasságra Bozsokyyal, s Ella ez atya gyermeke. . . . Ella keze tiéd a boldogításra!”

Első meglepetésemben álomnak hittem az egészet, de midőn a fentiek ismétlését hallám, legyőzve voltam a valóról. Eszembe jutott ekkor ama phantasiám, midőn a 93. számú peresomót felbontandó egy szöke nő-ről ábrándoztam, ki eme ábrándjaiban mennyasszonyom is lett — és ime ő az, Ella!

Boldog voltam, csak az fájt, hogy mint a 93. számú peresomót törvénytelen gyermeke szerepeltem, de majd ismét megnyugtattott az, hogy ép e peresomó szerette meg boldogságomat kétszeresen: megmentett az irodától és egy kedves nőrendelt számomra, ki vagyona és szerelmével boldoggá tesz.

Bozsokyré végül ezeket mondá még: „Jól esett szívemnek, hogy e titokról levonatt a fátyol, s ép az által, kit érdekel; — hiszem eme 93. ex 859. számú peresomó emlékezetes is lesz néktek kedves gyermekeim!”

. Ella 17 én 24 éves voltam, midőn örökhüségét esküdtünk egymásnak 187* január 25 én.

Nyílt tér.*

Dr. Dörj Ferencz

m. k. honv. főorvos

fogászati műtéteteket

eszközöl és

műfogakat

készít

AMERIKAI

módszer szerint.

Rendel: délelőtt 10 től 1-ig, délután 2-től 5-ig.

Lakik BAJÁN Schlieszer-féle házban, a „Horák” vendéglő mellett.

* E rovat alatt közölttekért nem vállal felelősséget

Felelős szerkesztő:

CSERBA FERENC.

Rendel: délelőtt 10 től 1-ig, délután 2-től 5-ig.

Lakik BAJÁN Schlieszer-féle házban, a „Horák” vendéglő mellett.

* E rovat alatt közölttekért nem vállal felelősséget

HIRDETÉSEK.

ÉRTESETÉS!

Van szerencsém a T. cz. közönség becses tudomására hozni, miszerint itt helyben egy

aranyozási

műtermet nyitok,

melyben minden nemű tükör, képrámak, függönytartók, templomi díszek, úgy sarkóbetük ujonmani be- aranyozását, gipsz szobrok, akár ércből készült lámpák legújabb divat szerint bronziroztatnak, nemkülönbben e szakmában vágó munkálatokat a legutányosabb áron elvállalok.

A mélyen t. közönség kegyes pártfogását kéri

PERLFASTER IGNÁTZ.

(Lakás: özvegy-utca 644. sz. a.)

78. sz.
árv. 1881.

Hirdetmény.

BAJA város árvaszéke részéről köztudomásra hozatik, miszerint a néhai Pilinszky Péter és Templer Borbála kiskorú gyermekeinek tulajdonát képező s a bajai 1947. számú telek- könyvben felvett

Lak házz

Szücs Ferencz városi aljegyző mint kiküldöttnél betekinthező feltételek alapján t. évi július hó 31-én d. u. 3 órakor a városi közgyűlési terembe a legtöbbet ígérőnek árverés útján el fog adatni.

Kelt Baján, 1881. évi július hó 17-én.

Dr. Hauser Mór,
polgármester,
mint árvaszéki elnök.

Kitüntetve Gráciban 1880.

Temesváry Mór

BUDAPEST,

Király-utca 1. Br. Orczy-féle ház.

A legelegánsabb és legolcsóbb saját gyártmányu lábbelik a legna gyobb és leggazdagabb választékban.

Nőknek.

Eberlasting czugos topán szivalaku félrámas talppal elegans facon 3 ft 30 kr
Eberlasting czugos topán lakorral, erős talppal 3
Bőr szögelt 3
„ zerge vagy sagrin-bőr
„ szivalaku szögelt talppal 3 60 „
Bőr czugos topán zergebőről, préselt elő-
részrel sár és eső ellen 3 40 „

Uraknak.

Topánok sagrin vagy zergebőről erős talppal 3 ft 80 kr
„ vikszos bőrből erős sróftolt kettős talppal 4
„ bagariabőről erős sróftolt 2-6s talppal 4
„ orosz bagaria bőr 5
„ keztyűbőről (Kálbskid) kitünő minőségű 5
Regatta fél topánok zerge vagy sagrin bőrből 3 60 „
Csizmak erős vicsz vagy bagaria bőrből sróftolt kettős talppal legűn 9
Térdiszma hátulvarrott csatokkal kettős bagariabőről háromszor sróftolt talppal, vízmentes 9 50 „
Térdiszma hátulvarrott orosz bagariából, háromszor sróftolt kettős talppal, óvszer nedvesség ellen 12
Gyermekecipők vichs vagy sagrinból 2 10 „
Leány cipő eberlasting vagy bőrből 1.80—2.40 „
Gyermekek cipők 60 krtól—1 ft 20 krig.
Megrendelések utánvét vagy az összeg előleges be-
küldése mellett eszközölhetnek nem tetsző árak
készséggel visszacserelethetnek. Árjegyzések kivanatra
ingyen.

Krondorfer
Sauerbrunn

angenehmstes Erfrischungstrank
bewährtes Heilwasser bei Magen-, Lungen-
und Kehlkopf-Krankheiten, amtlich
analysirt durch k. k. Prof. Dr. Jos. Lerch in Prag. Die Brochüre „Der Kron-
dorfer Sauerbrunn” von Medizinalrath Dr. Kisch gratis durch die
Brennen-Unternehmung Kahl & Co. in Krondorf bei Carlsbad.

A legdúsabb szénsav tartalmú eredeti égvényes

KRONDORFI SAVANYÚVIZ

legkellemesebb üdítő ital, hasznos gyógyvíz gyomor-, tüdő- és gége-
bajknál.

Hivatalosan elemezve Dr. Lerch József által Prágában. A
krondorfi savanyúvíz leírása Dr. Kisch által kapható ingyen

a bajai főraktárban

SCHNETZER FERENCZ

üvegkereskedésében,
hova a megrendelések küldendők.

A B A :

100 üveg 2 ládában 31 ft
50 „ 1 „ 16 „
Egyenként 34 kr.
10 üvegnél, vagy ha kevesebb is, a csomagolásért 20 kr. számítattik.

Dr. Lengiel nyir-balzsama.

Már maga a növény-folyadék, mely furás után a nyirtábol folyik, emberemlékezet óta a legkitünőbb szepítő szernek ismertetik; de csodálatos hatást nyer azáltal, ha az a feltaláló előírása után vegyész úton balzsammá készítettetik.

Ha e balzsammal este az arcot vagy bőrt megkenjük, már a következő reggelre alig látható hártya-pikkelyek hagyják azt el, miáltal a bőr fehér és gyengéd lesz.

Ezen balzsam elsimitja az arczon a ráncokat és himlő-helyeket, és ifjúi szint kölesönöz; általa a bőr fehér, gyengéd és fris lesz, valamint eltávolít minden szeplőt, májfoltot, anyajegyet, orrverességet, bőrtkát és mindennemű tisztálanságot a bőrön. Egy korsó ára használati utasítással együtt 1 ft 50 kr.

Magyarországi főraktár: **Török József** gyógyszerésznél **Buda-pesten**, király-uteza.

Raktár: **Pozsonyban: Piszatory Félix. Temesvárott: Tarczay István. Zágrábban: Mitlbach Zsigmond** gyógyszerészeknél.

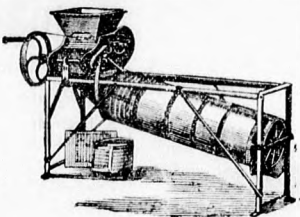
Minden kiállításon az első érdem éremmel kitüntetve.

EZÜSTÉREM PÁRIS 1878.

ADA

MAJ. 1. 1881.

ARANY ÉREM.

Zala-Egerszeg

MAJ. 2. 1881.

Első díj.

BROGLE J. és MÜLLER

gép- és rosta-lemez gyára **BUDAPESTEN**

a Margit-híd közelében, készít

Trieuröket (konkoly választó) 6 különféle nagyságban.

Trieur hengereket malmok számára.

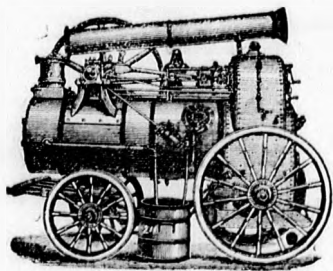
Koptatókat,

Szelelő rostákat,

Szitákat és rostákat csepplőgépek számára.

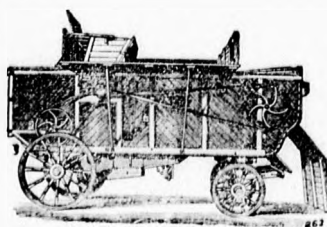
Első díj s arany- diszoklevéllel jutalmazva s.-a.-újhelyi kiállításon a magy. államgépgyári

gőzmozgony és vasrácsozatú gőzcsepplőgépcért.

FEHÉR MIKLÓS

mint a m. k. államvasutak gépgyáranak főüzynöke, ajánlja nagy fűtő felülettel bíró, kevés tüzelőanyag igénylése mellett a legnagyobb erő kifejtésére képesített, kitünő szerkezetű, a m. k. államgépgyárban készült

MOZGONYAIT és szilárd VAS-RÁCSKERETŰ GŐZCSEPLŐIT

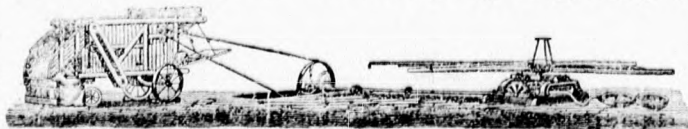
melyek nemcsak páratlanok, — feltűnően nagy rostafelülettel, hosszú, gyors kopást gátló fémgömböcsékben futó, legjobb minőségű acéltengelyekkel, rendkívül erős kosárral, azon kívül üszögvasasztó készülékkel vannak ellátva.

Az igazság kiderítése érdekében nem mulasztom el a t. e. érdeklődő gazdaközönség tudomására hozni, miszerint a f. é. május hó 28-án S.-A. Újhelyen tartott kiállításon a m. k. államvasutak gépgyára által készített s. általam kiállított gőzmozgony és vasrácsozatú gőzcsepplőgépek készlet volt az mely haladéksért és megnyerő kiállításon az első díjat valamennyi felett el nyerte.

Ajánlja továbbá az adai, z-egrszegi, s.-a.-újhelyi és szecsényi kiállításon 19 ELSŐ és második díjat nyert kisebb gazd. gépeit; nevezetesen pedig az oly igen keresett

Hofherr-féle 4 kis magyar löcrejű jargánycsepplőgépeit

tisztító és szakoló szerkezetekkel, mely Szecsényben az első díjat nyerte:

továbbá mindennemű gazd. gépeit és eszközeit gyári áron s végre Horsby & Sons gabnaratógépeit; Mac Cornick keveköto aratógépeit és „Sulky Rake” széna gereblyéit, melyek naponta 20—25 hobot lehet egy loval össze gereblyézni.

Raktár, Iroda és gépesarnok: **BUDAPESTEN, ÜLLŐI-ÚT 25. sz. „Köztelek”.**

Nyomatott Nánay Lajos könyvnyomdájában Baján.

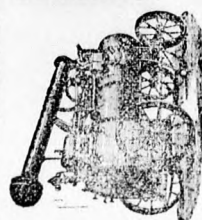
KOTZÓPÁL

Budapest, üllői ut 18. sz.

Ajánlja a május hó 2-án Adán tartott ekveversenyen

az első díjjal: arany éremmel és a második díjjal: ezüst éremmel kitüntetett szabadalmazott

kettős és hármas ekéit,

továbbá:

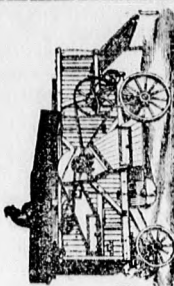
gőzmozgonyait

fár, szén és szalmalűtéshez,

gőzcsepplőgépeit

üzvegztisztító készülékek,

a gabonát piacsképesen adják zsákokba.

továbbá:

járgánycsepplőgépeit,

tiszító szerkezetekkel vagy anélkül,

rostákat, trieuröket stb.

Árjegyzékek bérmentve.

Csepplőgépek

és tisztító szerkezetekkel

Járgányok

1—4 igás marhára, szilárdan állóan és mozgósíthatóan

E czég már 86 jutalmat nyert, 3-at Sidneyben Ausztráliában.

Ph. Mayfarth és társa Bécs, Praterstrasse Nr. 66.

Megőrizható pontos ügynökök kerestetnek.

A gyár majnai Frankfurban létezik.

Iskolai értesítés.

Nyilvános polgári és kereskedelmi Iskolám s nevelő intézetemben Budapest, Károly-körút 22. szám, az új iskolai év f. évi szeptember 1-én veszi kezdetét. A növendékek felvétele augusztus 20-ától naponta délelőtt 8—12-ig és dé után 3—5 óráig eszközölhető.

Intézetemet 28 év óta tartom fenn, és már 8800 növendéke volt eddig.

Polgári iskolámban a kereskedelmi pályára képésítettnek az ifjak. Kereskedelmi iskolám egyenjogú a kereskedelmi akadémiával s növendékei jogosultak a katonai egy évi önkéntesi szolgálatra.

A nevelő intézet az iskolai épületben van. Programmat kívánatra ingyen.

Röser Miklós.

